

зарубежних державств. - М.: Новий Юрист, 1998. - С.106-107

12. Малиновский А.А. Уголовное право зарубежных державств. - М.: Новий Юрист, 1998. - С.100.

Лень В.В.

Ст. викладач кафедри кримінального права та кримінології ЗЮІ МВС України

ВИПРАВЛЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ-ОСНОВНА МЕТА ПЕНІТЕНЦІАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

В умовах становлення демократичного суспільства, в Україні гострою проблемою залишається організація боротьби зі злочинністю, яка надзвичайно негативно впливає на соціальні реформи в державі [1]. Важливе місце у системі заходів боротьби зі злочинністю займає орієнтир на попередження рецидиву виправлення засуджених. Але для вирішення цієї проблеми необхідно з'ясувати декілька важливих питань.

Насамперед, функціонування установ і органів виконання покарання в Україні. З цього приводу Кабінетом Міністрів схвалено постанову "Про основні напрямки реформи кримінально - виконавчої системи України " від 11.07.1991р. та доручено розроблення щодо цієї проблеми законодавчих актів міністерствам і відомствам [2].

Відповідно до цього, законодавчою гілкою влади прийнята Державна програма боротьби зі злочинністю від 25.06.1993р. Згідно з цією програмою необхідно привести умови тримання засуджених у місцях позбавлення волі, слідчих ізоляторах у відповідальність з міжнародними стандартами [3].

В умовах пошуку ефективних засобів впливу на засуджених, з урахуванням міжнародних стандартів Державним Департаментом з питань виконання покарань разом з Міністерством юстиції, Генпрокуратурою, МВС України, науковцями-

правниками і практиками, проводиться робота по створенню концепції кримінально - виконавчого законодавства.

Так, більшість вчених схиляється до думки про необхідність об'єднання правового регулювання виконання покарань в одному кримінально - виконавчому законодавстві.

Вважається, що нова політика повинна реалізуватися удійсно новій діяльності місць позбавлення волі. Для управління ними потрібна якісна система.

Отже, виникає необхідність у законодавчому закріпленні нових її функцій. Нові завдання потребують якісно нових спеціалістів, які повинні мати знання, вміння, цілість й моральні якості, необхідні для здійснення пенітенціарної діяльності. Ці проблеми повинен вирішувати Закон.

Як стверджує певне коло науковців-юристів, основною метою покарання є попередження злочинів та захист суспільства, тобто позбавлення волі правопорушника на певний термін. Отримавши з рук правосуддя засудженого, держава повинна виконувати покарання, а саме забезпечити правообмеження, згідно з судовим вирокм (кримінально - виконавча функція). Форма реалізації цієї функції залежать від виду покарання. Виправно-трудова функція держави має мету виправлення засудженого. У цілому, сутність кримінально - виконавчої функції зводиться до

виправно-трудового впливу на засудженого з метою його виправлення.

Слід зазначити, що думки вчених збігаються про те, що досягти основної мети можливо лише за умов об'єднання у одному кримінально-виконавчому законі правові регулювання всіх видів покарань. Так більшість вчених вважають, що концепція кримінально-виконавчого законодавства, бере початок з положень кримінального закону й таким чином, є галуззю виконавчою по відношенню до нього. Але такий підхід потребує пояснень. Термін "кримінально-виконавче" відноситься певною мірою не тільки до виправно-трудового, але й до кримінально-процесуального законодавства. Так, обидві галузі за своєю юридичною природою є кримінально-виконавчі, де одна з них містить норми кримінально-виконавчої влади матеріального характеру а друга - норми судової влади процесуального характеру.

У зв'язку з цим, надання назви "кримінально-виконавче" не обом, а тільки одній з галузей буде помилкою, оскільки залишить без задоволення інтереси однієї з них.

Інша група вчених вважає, що доцільніше було б вилучити з назви чинного законодавства термін "трудова" і залишити основну мету виконання покарання - виправлення засуджених, і пропонують назву нового Закону "Карно - виправний Кодекс". Ця назва на їх погляд задовольнить потреби системи виконання покарань та не буде суперечити іншим галузям.

Не менш важливим є питання про вирішення поставлених пенітенціарною системою завдань. Сучасна кримінально - правова політика в цілому відображає такі завдання безпосередня дія на злочинця (воздїяння) - караючий елемент залякування, перемога справедливості та виправлення злочинця, захист від нього суспільства тощо. Але не кожен вид покарання повинен вирішувати всі перелічені завдання. У кожному конкретному випадку важливим є досягнення основної мети виправлення засудженого, й є попередження рецидиву.

У зв'язку з цим, треба зазначити, що ідеї виправлення злочинців були визнані і реалізовані в міжнародній практиці. А такий термін як "виправлення" використовується у міжнародних угодах, і стосується позбавлення волі та інших видів покарання.

На жаль, немає загальних норм, які б зобов'язували узгоджувати той чи інший Закон. Саме вирішення питання про прийняття одного кримінально - виконавчого закону і буде покликаний виправити цю прогалину.

Так у Мінімальних стандартних Правилах ООН підкреслюється, що "...з огляду на різноманіття юридичних, соціальних, економічних і географічних умов зрозуміло, що не всі правила можна застосувати повсюди водночас" [4].

У свою чергу Мінімальні стандартні правила ООН розподіляються на дві частини "Основний принцип" і "Керівні принципи", що торкаються пріоритету прав людини. В Україні сьогодні діє класифікація кримінальних покарань, пов'язаних з заходами виправно-трудового впливу на засуджених й покарання, не пов'язані з ними. Від такої класифікації, вчені вважають, необхідно відмовитись і створити єдину виправну систему, у якій виконання всіх видів покарань буде носити виправний характер. Тут слід зазначити, що наша держава, обираючи демократичний і правовий шлях розвитку повинна орієнтуватися на розвинуті демократичні держави світу і брати з них приклад. Тому ми вважаємо, що необов'язково потрібна система, яка б змогла досягти основної мети - виправлення засуджених лише за умов обов'язкового виправно-трудового впливу. Та в майбутньому, коли керівництво держави з суспільством визначиться остаточно щодо обраного шляху розвитку Української держави, то такий засіб впливу на злочинців відпаде і буде не потрібним.

Такий підхід до концепції кримінально - виправного законодавства дозволить з одного боку зберегти цілеспрямованість, а з іншого - вирішити поставлену проблему, як її свого часу вирішували правові демократичні

європейські держави.

Використана література:

1. Форенюк С.Я. Виправлення засуджених - основна мета нового законодавства // Бюлетень Київського інституту внутрішніх справ. - К., 1998. - № 3. - С.1.
2. Постанова Кабінету Міністрів "Про основні напрямки реформи кримінально-виконавчої системи України" / Юридичний

вісник. - К., 1991. - № 5. - С.39.

3. Постанова Верховної Ради України " Про державну програму боротьби зі злочинністю" /Голос України - 25 червня 1993./

4. Минимальные стандартные правила ООН, по обращению с заключёнными (п.59) // Уголовно-исполнительное законодательство Украины: Сб. нормативных актов. Харьковский университет внутренних дел, 1993. - С.62.

Пацок Н.Ю.

Пошукач кафедри кримінального права та правосуддя ЗДУ

ВИСВІТЛЕННЯ ПРАВ ДІТЕЙ В ОСНОВНИХ НОРМАТИВНИХ АКТАХ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ.

В умовах економічної нестабільності, зниження рівня життя проблема становища четвертої частини населення України " дітей " набуває особливої значимості. Інтенсивність накопичення проблем у важливих соціальних сферах життя дітей, темпи їх вирішення залежать не тільки від життєдіяльності сім'ї, але і від діяльності багатьох соціальних інститутів, що беруть участь у процесі соціалізації, виховання і навчання дітей, а також від самої держави.

Поприблинення негативних тенденцій у дитячому та молодіжному середовищі потребує від наукових підрозділів Національної Академії наук, Академії педагогічних наук, законотворчої влади, уряду і держави взагалі, активізації наукового пошуку у сфері дослідження комплексних проблем дитинства, пошуку нетрадиційних підходів, проведення прогностичних експериментів з різних аспектів розвитку і життєдіяльності дитини. Це має

принципово важливе значення для визначення перспектив трансформації, розробки моделей образу життя, поведінки дітей, в тому числі і девіантної.

Україною підписані основні міжнародні документи у галузі захисту прав людини, які містять і положення щодо захисту прав дітей. Приєдналася Україна і до Конвенції ООН про права дитини. Згідно зі статтею 44 Конвенції ООН про права дитини Україна кожні п'ять років має надавати Комітету ООН з прав дитини доповідь про вжиті заходи щодо виконання положень Конвенції.

Україна будучи учасником Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, інших міжнародних організацій, бере активну участь у міжнародній діяльності, спрямованій на заохочення та захист прав дітей.

Україна бере участь у підготовці Програми Ради Європи для дітей (затверджена в червні 1998 року Комітетом міністрів Ради